

FEDERATIUNE

Diurnal politiciu, literariu, comercialu si economicu.

Va esî Mercuri-a, Vineri-a si Dompinec'a.

Lecuint'a Redactorului:
Cancelar's Redactiunii:
Strat'a Morarilor Nr. 13.
Serisori nefrancate nu se voru
primi decât numai de la corespondenții regulari ai „Federatiunii”
Articoli trăsări și nepublicați se
voru arde.

Incunoscintiare.

Provocat de mai mulți domni alegatori ai cercului ce avu onoarea de a lu representa la diet'a tie-rei în sessiunea trecută și în urmăra detorinitatei morale ce am fătia cu alegatorii mei — totodata provocat și din partea mai multor amici din cercul electoral de Beiuș spre a se tienă o consultare în privința candidației deputatilor în cele patru și eventualmente cinci cercuri electorale cu poporatune romana în majoritate absolută său preponderante din comitatul Bihariei, — mi ieu libertatea de a incunoscintia pre dd. alegatori ai cercului electoral de Ceica cumca în 1/15 fauru, adeca luni-a vîitorie voiu ave onoarea de a me infătișa în mediulocul lor la centrul cercului Ceica, era în 1/15 fauru adeca de joi într-o septamana la Beiuș unde se va asiedia programul pentru deputatii presuimtivi. Rogu dura cu totu respectul intru interesulu nostru național pre dd. alegatori din cercul de Beiuș. Ceica și Tincă de a se infătișa în numeru câtă se pote mai mare la Beiuș pre diu'a de 18 fauru, era pre dd. alegatori din valea Crișului, cercul elect. de Aleșdu și de Margita a se adună pre diu'a de 20 fauru la Oradea-Mare. Locul intr'unirii se va notifica la Beiuș prin DD. advocati Ioanu Vasiliu și Parteniu Cosma, era la Oradea-Mare prin D. adv. Iosifu Romanu.

Datu in Pest'a, 9 fauru, 1869. c. n.

Aleșandru Romanu.

Memorandum Romanilor Ardeleni.

In diuariulu „Osten“ de la 6 februarie an. cur. ceteru urmatoră imparăsire importantă:

„Unu numeru însemnatu de compatrioti romani adresara cancelariului imperialu con. Beust unu memorandum despre „situatiunea Romanilor din Transilvania,” este unu actu de mare importanta, fiindu sprișunerea unui pasiu de una ponderositate însemnată din partea respectivilor politici romani.

„Memorandumul acesta s'a inaintat c. Beust in 30 decembrie 1868. Elu li-multiamă de repetite ori pentru informatiunile date, si oservă că acușările ce se facu romanilor, nu-si au originea in Vien'a, ci acele se stracóra din Pest'a, dreptu-acă nu pote judecă, că ore in cătu sunt adeverate. Noi posiedemus — dice susnumit'a foia — cuprinsulu intregu alu memorandumul si publicâmu punctele mai esentiali ale acelui-a:

„La casu candu coron'a aru cunosc starea lucrîrului din Transilvania totu asie de bine, precum a cunoscute-o la tempulu său fericitulu imperator Iosifu II; atunci aru fi convinsa despre calumniele sistematice si persecutările seculare, cari se facu națiunii romane. De la anulu 1830—1848 faceau din noi cu forța amici ai Russiei, de la 1848 ne denunciaza de daco-romani. Nu negâmu, că ide'a unei Daco-Romanie esiste dejă. Urditorii si propagatori acestei-a in se de la inceputu au fostu ungurii si sasii cari o propaga inca si pana adi, si striga romanilor chiar si in adunările loru publice municipali: „Mergeti in România, pentru acolo e patri'a voastră!”

„Ide'a unei Daco-Romanie s'a pronunciatu mai târziu in Transilvania de către eruditulu preotu sașeu Roth, care a publicat in Sabăiu un'a brosura, in carea recomandă sasilor ardeleani cu tota resoluțunea in corporarea loru Moldo-Romaniei. Elu adesea a manecat d'in acelu punctu de vedere, că s'ară totu intemplă, ca monarcia austriaca să va disolve favorea unei Ungarie mare, in care casu nece să se nece romane ardeleni nu aru fi in stare a suporta omirea cea de totu brutală a ungurilor.

„De la unulu 1850—1857 un'a parte a emigranții magiare, carea traiă in Parisu, Londra, Bruxelles, Constantinapole etc., s'au pus in atingere cu migratiunea moldo-romana, si li-au oferit de repezeori ocuparea si incorporarea Transilvaniei. Mai târziu, in 1863 si 1864 au traitu in România multi emigranti magiare, cari in acceptarea loru, că daco-romani li-voru da mana de ajutoriu pentru supunererea monarciei austriace, li-promisau Transilvania dreptu pretiu pentru succursulu loru. Trebuie

inse a însemnă, că guvernulu principelui Cus'a n'a luat in consideratiune neci o data promisiunile acestor, ci s'a marginuit a garantă emigrantilor respectivi ospitalitate, a-i provede cu bani si dupa acea a-i espădă din tiéra.

„In anulu 1859 in lun'a lui martiu generariulu Klapka a venit la Cus'a insarcinat de imperatul Napoleonu, cu missiunea d'a medilocă una invaziune cu potere armata in Transilvania. Cus'a n'a datu ascultare missiunii acestei-a, ce i s'a si impunitu forte aspru din Parisu. Memorandulu, ce l'au presintat Kossuth, Klapka si Teleki la anulu 1860 principelui Cus'a, e cunoscutu, fiindu publicat in mai multe diurnale, si c. Andrássy aru face bine, deca faru aduce la cunoscintia Maj. sale. Tendintia memorandului acelui-a era: nimicirea monarciei austriace.

„Regimul absolutistesc si celu de adi au facutu tote, ce numai i-a fostu posibilu pentru prosperarea ideelor daco-romane. Unu numeru însemnatu de juni, cu portare nemaculata si talente mari, s'au persecutat su cele mai varie si nefundate preteste, fiindu chiar alungati din patri'a loru.

„Ei parasira cu dorere si amaratjune vetr'a loru strabuna, si au trecutu in România, unde naturalmente nu fura lasati pe strada, ci fia-care dupa capacitatea lui s'au aplicat in căte unu postu.

„Deca intrebi in se, că pentru ce nu i-se dă limbii romane neci cea mai mica sfera de activitate in Transilvania, atunci ti-se respunde, că limb'a romana inca nu e destulu de perfecta. Dara candu i-s'a datu ocazie a se perfectiună? Si cu tote pedecele, ce i-s'a pus, limb'a acăstă va potè emulă in celu mai scurtu tempu cu ori si care alta limbă din Ungaria si Transilvania.

„Pentru ce li-se impuna romanilor de o crima mare impregurarea, că in cei 18 ani din urma ca si totu de a un'a, au sustinutu intregitatea monarciei austriace? Ce e dreptu virtutea acăstă nu se mai pretinde astă-di de la ei, ci se cere aperarea dualismului, pentru că, li-se dăce: asié voiesce monarcul. Să fia, in se nu se poate pretinde de la ei, că se primesca dualismul cu ore-si care entuziasmu. E posibilu, că romanii se voru supune si puntului acestui-a, in se neci o data nu voru accepta dualismul ca pretiu pentru existența loru națională, — si neci candu nu voru da mana de ajutoriu, pentru a intermeia egemonia cutarui poporu, si neci candu nu se voru invoi, ca ungurii să dispuna dupa placulu loru absolutu despre tote veniturile Transilvaniei.

„Procesulu intentat in cauza pronunciamentului de la Blasius, n'a fostu alta, decât un'a intriga tragic-comica. Tote raportele inaintate in privința acăstă locurilor mai inalte, au avutu un'a si acăsi funtana; tote au fostu pregatite si puse in scena dupa unu planu bine preconizat, ma au sciutu corrumpe chiar si gendarmeria, togmai ca in anii 1854 si 1859.

„Romanii din monarcia austriaca nu se potu trage la respondere, pentru că generalii si barbatii de statu ai Austriei in anii 1854 si 1855 prin portarea loru cea brutală au stinsu in tote clasele poporatunii moldo-romane tota simpatia si increderea pentru Austria, si ore consulii, cari au fostu pana acum'a in România, ce au facutu fatia cu tote aceste? O, despre acăstă sună potè dăce forte multe, in se impregurarea acăstă sperita a fi tratata in unu memoriu deosebitu.

„Candu in se adi diurnalele cele mai însemnate din Vien'a vorbescu despre principale Romaniei ca despre principale unui popor prăsitoriu de porci, candu batjocurescu armat'a romana, candu diurnalele unguresci pasiesc cu pretenția d'a prinde pre principale Carolu si a-lu inchide la Muncaci, candu colonelulu Kapolnas afirma in o foia militara unguresca, că romanii nu sunt alta, decât un'a bandă de tigani, si candu unu dr. Richter afirma in „Presse“, că aristocratia romana si frage originea de la porcari, cine potose se mire, că la astă-fela de iritatiune a spiretelor nece diurnalistul din București n'a remas detorii cu responsulu, ci a respinsu insultele, cari dien nu concurgu pentru a castiga in România simpatie pre sem'a Austriei. Cum ajunse in se națiunea romana din Transilvania, să fi pedepisita pentru tote aceste? Acăstă nu insemna, altu-ce-va

Pretiul de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre sase lune . . . 6 fl. " "
Pre anul intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.

Pentru România:
Pre an. intregu 40 Lei n. = 16 fl. v. a.
" 6 lune 20 " = 8 " "
" 3 — 10 " = 4 " "

Pentru Insertiuni:
10 cr. de linia, si 30 cr. tapa si timbra pentru fiecare publicatiune separat. In locuitor deschis:
20 cr. de linia
Una exemplar costă 10 cr.

decătu a voi a aruncă cu poterea pe intrega naționala in bratiele unei poteri straine.

„Contrarii nostri vorbescu multu despre agitatiuni intre poporu. Dar de ce să mai trebuesca alti agitatori, candu tier'a e plina de omeni, cari au formatu nenumerate bande de ucigatori si tălhari? Si care agitatiune potă ave resultate mai periculoase, decătu acea, carea se provoca de către cea mai rea si obscura administratiune a justitiei? Acesta e adi casulu si in Transilvania, la ce se mai alatura inca si tristulu faptu, că poporului nu-i este ertat niciun rea a reclamat in contr'a acestei nefericite justitie, pentru că despotismulu oficiolatelor politice, a asié numitilor judi cercuali si a vice-comitilor, se ingrijesce forte bine, ca să se indesuesca temnitile cu personale, cari voiesc a face vreuna reclamatiune.“

Deea ni se va da ocazie, vomu reproduce actuliu intregu, fiindu de interesu nu numai pentru publiculu romanu ci si pentru domnii din fruntea egemoniei magiare. Red.

Miscaminte electorale.

La cele publicate in nr. 11 alu „Fed.“ avemu să mai adaugem unele date culese parte din diuariile magiare, parte din scrisori particolare primite de la cunoscintii nostri.

Unu corespondinte alu diuariului „Századunk“ (organulu lui Clapca) constatază că in comitatulu Crasnei romanii nu sunt disciplinati, totodata ni dă să intielegem si cauza destramării, dicandu „Coroianu (vicariulu foraneu din Simeleu Selagiu) nu se candideaza pentru că Metropolitulu Vanciu prin scrisore circulare au opri tu pre toti preutii săi de la agitatiunile politice (sic).“ Corespondintele mai observeaza „că afara de D. Cor. neavandu altul (romanu) populatate, reesfrea candidatului magiaru este sigura. Nu potem crede ca, atunci candu atâtul Mitropolitulu ungurilor cătu si arcepscopulu Haynald (acestu prelatu au intrat insu-si in lupta constitutiu-nal de cetățieni, singurulu dreptu ce l'au ca romani, că-ce ca atari, nu au pentru nenumeratele detorinti si greutăți de totu felulu, alta recompensatiune decătu acestu dreptu de alegere, carele Pr. S. Sa parintele metropolitul l'ar fi botezatu inca si de „agitatiune politică.“ Ce e dreptu, alegerie, fără agitatiuni nu se facu, dar' aceste agitatiuni sunt constitutiunali, sunt o lupta legiuita intre cetățienii de osebile principie, sunt ertate, sunt in usu in tote tierele constitutiunale, sunt necesarie pentru că intru aceste lupte este vietia, carea descăpăta, lumină inviuă. Escesele, intruduse din timpurile feudalismului, le condamnă si ne mirăm forte că in sessiunea trecută a dietei nu s'au reformatu legea electorale. Sperăm in se că in sessiunea viitorie se voru luă măsuri prin o lege intielegă de a se delatură escesele, scandalale, corupțiunile si urmările acestorua: brutalitățile si crimele ce acum sunt la ordinea d'lei numai din defectele legii electorale — Dar pentru că să facu abusuri, să se condamne insu-si dreptulu? nu ne-am fi acceptat de la unu prelatu romanu carele insu-si numai acestui frumosu dreptu de alegere are de a multiati innalțarea sa pre unu stralucit scaunu cu tradițiuni sante. Inca una data repetim nu credem, ca insinuatia corespondintelui din „Századunk“ să fie adeverata, nu o credem pentru că cunoscem sentimintele romanesci a le Mitropolitului de Alb'a-Iuli'a, pentru că de ar' fi adeverata scirea, pana acum am posiede unu exemplarul din circularea cestiunata.

De alta parte primim informatiuni că S. Sa parintele episc. de Logosiu Ales. Dobroto totu prin scrisore circulare ar' fi indemnătu „din contra“ pre poporenii săi nu numai ca să iee parte la alegeri (adeca la agitatiuni) ci să aléga deputati deachisti, adeca S. Sa s'au facutu chiar si cortesiu, dar' pareni-se că este preabetranu de acăsta tréba. Noi cetățanu suridiendu toastulu (inchinarea) S. Sale rostitu

Comitatul Crasna 2 febr. 1869.

Domnule Redactoru!

Nu potu să nu dău expresiune simtiemintelor doreroze, ce au cuprinsu anemele intielegintiei romane d'in acestu Comitat, audindu destituirea Dului Demetru Jonescu, d'in demnitatea de Comite spr. alu Zarandului si impleirea acelui'a-si postu prin unu barbatu care nu e de natiunalitate romana; acëst'a fapta trebue să o simtiésca afundu, fia care romanu, specialminte noue estoru d'in părțile anese cătra Ungaria' ni se pune credint'a la proba, că ore mai poate exista in regimulu magiaru vre unu simtiu de dreptate fatia cu natiunea romana de sub Corona lui Stefanu?

Nu ne potem intipu cum acestu regim nu vede dorerile cele nemarginite, ce le suferă poporul român in tote Comitatele, unde elu este in majoritate absoluta cu comiti spr. de unguru in frunte, si totu-si pre acel'a nu i inlocuiesc cu altii de natiunalitate romana; acestu regim care se numesce constitutiunalu, liberalu si intr'o forma dreptu cătra tote natiunile d'in Ungaria', la capriciul a o mana de magari, fatia cu o majoritate de 45,000 romani in comitatul Zarandului, pentru dorerile cele simulate a căte-va diecimi de magari, e in stare de a destitui pre unu barbatu romanu d'in oficiul său fără de a-i sci să caușă ratiunabile, era intr'o multime de comitate romane, unde dorerile romanilor si nedreptatele ce le suferă ei d'in partea deregatorilor unguri nu mai au margini si unde comitii supr. d'inpreuna cu satelitii loru, guvernăza intr'unu modu, cu totul contrariu, atât interesului comunu patrioticu cătu si celui specialu alu romanilor; acestu regim magiaru nu se indupleca, nece la repetițile rogări si plansori ale acelora majoritati romane, a tramete comiti supremi de natiunalitatea loru; prea bine este cunoscuta regimului si aceea impregiurare că in acestu comitat precum si in celu vecinu (Solnoculu de mid.) nu este comunetate in care familiele Banfescilor si a Vesienilor, se nu aiba bunuri, precum si dependint'a cea mare ce o au oficialii magari fatia cu aceste familie de magnati; procesele urbariali de cătiva ani incoce se ducu in ruptulu capului; multime de familie d'in poporul român se scotu afară d'in casutile loru; eclesie si comunitățile romane se despoia de drepturile si proprietățile loru, ab immemoriali tempore posese; proletariatul crește pre din ce merge, poporul român nu are nevoie scole si pruncii nu si i dă la scola, pentru că functiunarii magari nu dău mana de ajutoriu superioritătilor baserecesc in caușă acăstă, ma chiar ei i indemna la renitentia, pentru că magariloru si le place să remana poporul român totu in intunecu; indară se plangu protopopii si inspectorii scoleloru pre la dd. comiti, că nu ajuta nemicu, si totu-si acestu regim magiaru, pretinsu liberălu si dreptu, tiene pre grumadii Salagiului intregu comiti supremi numai si nu mai d'in aceste două familie.

Pana candu regimulu dualisticu prin organele lui, ne svatuesce ca abatendu-ne de la terenul politiciu, se nisuim a progresă in arte industriale si scientia, era elu si subalternii săi, ne punu totu pedecele posibile, de a face pasi progresivi in industria si scientie; si de alta parte nisuesce a ne face proletari si de nou iobagi. Pana candu nu va dovedi in fapta, că egalitatea multu bucinata de budiele lui, nu va fi totu ipoerisia, pana candu nu se va aduce lege pentru egală indreptatire a natiunilor d'in Ungaria' pre basea proiectului sustinutu de deputatii romani si serbi, nu conteze la anume nece la sprinjulu Romanilor.

Se vorbesce cu certitudine că d. comite supremu alu nostru si-a cerutu demisiunea in filele trecute, bagu de samu că pentru ce nu a potutu impiedeca consolidarea partidei stange, care in putinu timpu a facutu dimensiuni mari in acestu comitat, era partidul guvernului a desperat cu totul de a mai potè reesa cu candidatulu ei; devenindu demnitatea de comite vacante, romanii d'in acestu comitat au totu dreptulu a acceptă denumirea unui comite de natiunalitate romana, cu atât mai vertosu, căci romanii au acum barbatii destui si de acei-a, cari corespundu pre deplinu dorietelor regimului.

Comitetul centralu pentru conducerea afacerilor electorale s'a constituitu in 11 ianuarie a. e. si inca destulu de nefavoritoriu pentru romani, pentru că adoptandu-se la noi principiul: că in acel comitetu potu fi alesi si oficialii comitatensi, juristi romani, cari precepă aceste afaceri si cari au si euragiul de a aperă dreptatea si interesele poporului român, au remasă afara si s'au pus in Comitetu numai cătiva preoti, cari cea mai mare parte (intre care si cătiva protopopi) absenteaza de la tote sedintele, si domnii stapanitori dispunu dupa placu, fără de a face parintii romani vre o reflecție (Dorere! Red.); mai adaugă către

acesta impregiurare fatală si impertinentă, că v-comitele primari (unu romanu renegat) a convocat si sedintăa prima chiară pre diu'a de aprobarea, candu preotilor nostri li-a fostu fără potinta a se infatisă, asi cătu acum numai in unele comisiuni conscrierorie, este si căte unu membru romanu; romanii au reclamatu contra acestui abusus si neconsiderări, inse tote in daru, pentru că poporul providentialu nu i place se fia multi alegatori romani, ca se-si pota valorifica si romanul dreptul său eternu pentru care se lupta de atate-a secole. Guvernul nece acum la repetițele reprezentatiuni ale Comitatului — nu a mai dispusu ca Comitatul Crasnei să nu alegă unu deputatu d'inpreuna cu opidulu Zelau; vre-o 1700 alegatori d'in acestu Comitat, debe se merga cale de 3—4 miluri in altu Comitat — in Zelau — ca de dragul voiei a 6—700 alegatori d'in acesta urbe, să alegă deputatu de unguru sub presiunea fociosierlor, strigatului si urlatului celui selbatecu alu caltuniarilor, olarilor si gubasilor magari; d'in aceste impregiurări se poate conchide, că ce prospecte avem noi — esti d'in comitatul Crasna — despre rezultatul alegerilor. Dreptate! dreptate! candu voru mai reșari radiele tale cele bine facutorie si preste poporului celu inbrancit u si maltratatu de secole de către tiranii săi!!

b.—

Vinerea, 17/29 ianuarie 1869.
Propria laus sorbet.
Laud'a propria mirosa (greu.)

(Fine.)

In fine vediendu că pre calea premisa nu se poate ajunge scopulu dorit, se incercă alta manevra. — Ambii deputati ai Fagarasiului compunu altu projectu cam de urmatorulu cuprinsu: Că de vreme ce in projectulu regimului, privitorul la intrebarea uniunei, nu s'a datu nice cea maimica privire deosebitelor interese si referintie ale natiunalitătilor d'in Transilvania, — să se esmită „d'in sinulu dietei Pescene“ o alta comisiune pentru pregatirea unui nou projectu de lege.

Era interesantu a vedea, cu cătă naivitate, ca se nu ducu siarlataneria, să opintea Cav. de P. a demonstra, că projectulu de mai susu, fetul său nobilului de Gridu, e totu un'a cu celu de mai nainte, că intre unulu si altulu nu e alta deosebire, de cătu că celu compusu si presentat de elu, e mai suocintu si in stilu diplomaticu compusu, adaugandu că domnia sa vră să fie diplomatu. Totu acăstă intareșă si nobilulu de Gridu. — Dupa ce vorbira toti cei-al-alti deputati presinti in contră projectului celui nou, si in favorea celui deja primitu in conferintă mică, Domnulu dep. alu Mercurei E. M. in dreptă cătra aoperatorii projectului celui nou urmatoriele cuvinte, in adeveru cam aspre, dara potrivită esită d'in anema: „D'in desbaterea de aci, am vidiutu, că voiti a fi ori si ce alta, numai organu fiscalu alu convingerilor ce nutriti si nutrescu alegatorii vostri, si nutresce natiunea romana — nu voiti să fiti diplomati — dupa cum a dăsu fratele P., si uitati că alegatorii v'au tramsu ca deputati si nu diplomiți; — ati adusu căte si mai căte inainte că se ne abateti dela projectulu de resolutiune, in a căruia intilesu v'ati declarat de atât si atât ori si candu ne aflăm in Pest'a; — ve aducu aminte: anu amu dăsu cu totii candu vorbeamă despre batujocurile cele multe, ce le au pus pe noi diurnalele la se să vina intrebarea uniunei, si atunci cea vomu aretă lumei, că nu suntem utratorii de patria si natiune; — apă dăsu un sialta, ba forte multe, numai acea ce suntiți, ati retacut cu totul. Spune-ti rogu-ve apriatu, că nu voiti să fi Macelariu, adeca: că vi temeti posturile, cu tote că te merea acăstă e nefundata... Daca inse e asi, că vi temeti posturile, si voiti a vi denegă trecutulu intreg facandu-ve insi-si de batujocură ungurilor, danu ve sfiliți a deminti intrega natiunea romana, ca nu a recunoscutu nice odata legalitatea uniunei și la 48, daca in fine nu cutesăti a spune acea, ce am dăsu cu totii de ani 20 si ce să dăsu de atât ori pre inaltimă tronului; deputeti celu putinu mandatulu ca să nu ni stati noe in cale.“ — Cu acăstă D. dep. M. a si parasită conferintă, luandu cu să una meritata (?) reprobare d'in partea presidiului.

Dupa esfrea D. dep. M. d'in conferintă Cav. P. si-a mai incercat noroculu, că dora potrebat pe cei-al-alti deputati de la projectulu celu vechi inse nu-i sucese, ma nice insu-si deputatulu Nasadului B. nu s'a declarat pentru nouul projectu deputatilor Fagarasieni, ci d'in contra, că va sterne dietai projectulu statoritu si suscrie d'in care causa toti acei-a, cari suscrise prectulu de resolutiune, erau in deplinu dreptu a de: că dlu B. va satisfacă repetiției si solenei promisiuni.

Inse — dorere — amaru s'au inselat cu său mai că aru si mai potrivită a dăse: amaru si elatul unulu pe toti cei-al-alti deputati! — Ecate-

eu ocasiunea prândiului diplomaticu datu de S. Sa, si publicat cu ostentatiune in „Pesti Napló.“ Marturismu că nu cunoșteam pre Dobra celu d'in 1861 cu reincorporarea Banatului. Ungurulu uita, dar Romanulu tiene minte, era guvernele sciu că neici betranetie nu sunt scutite de vanitate. Escelint'a sa (este eresia d'in parte-ne, dupa ce noi săm eliminat d'in diuariulu nostru toti barbarismii, dar' asta unică data fie-ne ertatu a ne servă de acestu titlu de distinctiune prăspeta) recumendă a se alege deputati barbati credinciosi relegiunii si patriei apoi s'pri-ginitori ai guvernului. D. comite supr. Fauru multumit cu vorbe caldurose S. Sale pentru parintesc'a ingrigire ce porta de „bietii orfani“ ai guvernului. D. Fauru va fi credutu potrebat, că cuventul trupu s'au facutu si că recomandarea archierescă ar' avea poterea magica de a farmecă pre Carasianii să alegă totu deachisti. — Lucru curiosu! pocită! Deachistii staruesc a se recrută mai cu de a d'insulu prin concursul Romanilor in cercuri electorale romanesce! si romanasi nostri nu vedu scopulu, cétia loialității si a credintei (cei ce i venăza numescu „servilismu“ acăstă loialitate) loru proverbiale nu-i lasă a strabate in fundulu acestor tendinție. Guvernul are prefectii săi in comitate, a caror poporatiune profesă principiile stange tisaiane, si acolo nu se face neci o ineercare, neci staruintie, de a se alege deputati deachisti prin magari ci numai prin romani. — De unde asta norocire? de unde atâtă fericire si onore pentru alegatorii romani? Marturismu că ni e rusine de acăstă onore ce se dă Rloru, pentru că e băsata pre servilismulu loru, ni va fi inse rusinea mai mare atunci, candu urmările ar' confirmă presupunetiunea omenilor guvernului. — Se voru desamăgi. Romanii nu mai sunt cersitori politici, precum i numise (Bettlervolk) celu mai mare cersitoriu alu loru carele illo tempore cersă insu-si in fruntea loru. Conducatorulu loru in cersfăre, asta-di siede ascunsu in vidiuni'a sa, pentru că s'au convinsu că romanii nu mai cersiesc ci pretindu si lupta barbatice. Candidatii Romanilor nu potu pactă innainte, că-ce adunandu-se la dieta deputatii alesi voru fi suspuși la solidaritatea primita in sessiunea trecută si nu se voru potă alatură ca lipiture ca cersitori neci la o partita, fia chiar a guvernului. Deputatii romani voru transigă, voru tractă, dar neci odata Me Hercle! nu voru mai cersă. Deputatii romani sciu că natiunea loru e matura si că in sinulu natiunii s'au desvoltat opiniunea publica sub a carei-a ochi si pressiune voru sta pururea sub controla. Ei sciu că acăstă opiniune publică este atâtă de potinte, cătu ea in poterea-i suverana, potre dictă: onore, stima, reputație! său: morte morale! Alegeti domniloru candidati! alegeti inca de acum, căci cu doi banuti in trei pungulitie nimene d'intre voi să nu credia că va mai potă imbla.

Intielegint'a romana este rogată cu totu adinsulu ca să indemne pre alegatorii romani a se scrie in liste electorale si a reclama la timpulu său, căci manoperele contrarie voru uneltă ca romanii să nu se inscrie. Acăstă inca este o apucatura de carea cortesii se servescu cătu de bine.

Rogămu totodata pre corespondintii nostri d'in tote părțile ca să nu crutie ostenel'a de a tine in evidență numele acelora romani mai alesu d'in intielegint'a preutesca si mirenesca, cari in cercuri elect. romanesce voru sprinjini cu fapta său cu votulu loru candidati neromani. Numele acestorua noi le vomu publică in fie care luna odata ca natiunea să cunoște pre filii săi cei rateciti si degenerati.

Cat. Cens.

Conferintă romanilor in Timisioră.

„Coresp. de Pesta“ au primitu urmatorulă scire electrică d'in Temisioră, 7. februarie, La conferintă romanilor se infășăra 150 de insi romani si sârbi. Mileticiu fu de fatia. La propunerea lui Aleșandru Moționiu se primira, ca programu pentru natiunalitate, urmatorile puncte:

I. Solidaritate intre tote natiunalitățile nemăgiare.

II. Legea de natiunalitate pre basea elaboratului minorității (proiect de lege aln dep. rom. si sârbi.)

III. Uniunea cu Transilvania pre basea declaratiunii (resolutiunii) facute de Macelariu si consotii.

IV. Combaterea articlului XII alu legii d'in 1867. (dualismulu cu institutiunea delegatilor.)

V. Deslegarea cestuii croatice in intielesulu contra-uniunistilor.

VI. Organizatiunea municipiilor pre basea democratica. Deputatii natiunalităților la dietă viitoră voru avea a formă una partita si reunione (clubu, insotire) separata si a publică una resolutiune in dreptata in contră tuturoru insinuatiunilor anti-magare.“

Acceptămu in partă mai detaliat.

Estelecto! Ilustritatea Sa D. dep. Bohatielu, cescu amenarea susternerei 6 dile intregi intregutie candu cu un'a candu cu alt'a, numai ace'a un'a, ca nu-lu va susterne, nu a dîsu-o pana in momentulu d'in urma. — Voiu se insemnă, că variele motive, cu cari dep. B. a scusat amenarea susternerei cunoscutului projectu de resolutiune, si mai cu sema inprejurarea că in cele 4—5 dile d'in urma, Domnulu B. său nu se areta de felu in dieta, său venia totu de un'a dupa inceperea desbaterilor, candu dupa ordinea casei nu mai este ertatu a face propunerii de sine statutorie, — dîcu acesta inprejurare d'in urma a sternit in unii suscriitorii ai projectului nu putiua suspitiune, că Dlu deputatului B. aru ave cugete rezervate, dîcu in unii, pentru că erău cei mai multi, carii dîceau: că asiè ce-va ar' o perfidia, o infamia de cele mai mari, ce supune despu unu A. B. nu e ertatu! — Marturisescu, că intre cei de parerea d'in urma, se numera si scriitorul asestoru sfre. — In fine soi diu'a de 24 noemvre 1868, in care se credea cu atu mai de siguru că projectul de resolutiune se susterne, cu cătu D. dep. B. a promis acésta si in diu'a precedenta. — Siedint'a d'in 24/11 s'a inceputu la 9 ore, cu cetirea protocolului, dupa care a urmatu apoi antâia intrare a deputatilor croati in diet'a d'in Pest'a. Eră celu mai potrivit momentu pentru susternerea projectului de resolutiune, insecine nu se afla in diet'a? D. dep. Bohatielu! Confusiunea intre suscriitorii projectului eră nespusa de mare. In urma astă Dr. Hodesiu — eră togma la 11 ore — pe B. preamblandu-se singuru in ambitul dietei, si lu roga, ca pentru Ddieu se intre in dieta si se susterna projectul că-ci de locu se incepu desbaterile, ce dep. B. nu numai că promite, ci si pornește cătra usi'a dietei, pre candu Dr. H. intră in diet'a pre alta usi'a, in partasndu plinu de bucuria colegilor săi: că B. va se susterna de locu projectul. — Dara éras si ce se ve li? In partasfrea lui Dr. H. nu se adeveresc, ma d'in contra dep. B. nice că a intratu in dieta; celu-a se duce de nou afara, si afla pe B. totu in ambitu convorbindu si preamblandu-se cu Cav. de P. — Ei dara de asta data nu mai eră B. celu de mai nainte, ei de totu altulu! A fostu acela B. care nu vrea se mai scia, nice de promisiunile solene de atâta ori repetite in audiulu toturorii colegilor săi, si nice de convinctiunile, cari le-au profesat de ani 20 si le profesă natiunea a romana pana in diu'a de adi! — Pentru a si-le stramută aceste-a se vede a fi fostu destulu o convorbire de 2—3 minute cu Cav. de P., farmecatorile cuvinte ale a acestui-a, au fostu capaci a-lu abate pe B. la calea adeverata (?) pe care se pote cascigă cunun'a de merite (?). Da, in 24 noemv. 1868, dupa 11 ore antemeridiane lustritatea Sa D. dep. Bohatielu numai eră acelua, despu care dîceau multi d'intre deputatii romanii: că nu e ertatu a supune, că ar' ave cugete rezervate pentru projectul de resolutiune, ci elu a fostu intru adeveru acelu B., care s'a datu insu-si pre facia, că a vrutu se amagiesca pe colegii săi afara de Cav. d. P. si M. P. de Gr., — predandu lui Dr. H. projectul de su care si-sterse de déjà si numele — dicundu apriatu: că nu-lu poate susterne dietei, pentru că Esceleti'a Sa ministrul Wenzheim ia amenintiatu: că in 24 de ore nu va mai fi capitanu supremu! — Ca parte intregitoria si totu odata si interesanta a scenei de mai susu, amu se insemnă, fati'a cea suridatoria a Cav. de P. si obradiulu celu lungu si fisionomia cea plina de amaratiune si indignatiune a lui Dr. H. — Contrastulu celu mare intre unulu si altulu ar' fi meritatu ostanél'a ori si carui pictoru celebru. — Nu voiu se facu nice celu mai micu comentariu la portarea premisa a DD. deputati Ardeleani, si nu voiu se intrebă nice ace'a: că care său carii d'intre d'insii au relatatu ministriloru despre cuprinsulu proiectului de resolutiune, ci lasu si un'a si alt'a dreptei judecate a o. p. ceteriori, si mai cusema a concernentilor alogatori d'in Transilvania, carii voru fi sciindu mai bine că alesu-deputati, amphiati său diplomiati la diet'a d'in Pest'a? Dara atâtua-nu potu a nu insemnă, că portarea deplorabila a dep. B. a produs in toti suscriitorii projectului — fara de osebire de natiunitate — cea mai mare indignatiune, de unde a si resultat, nu numai că si au mai detrasu si altii suscrierile, ci s'au retrasu si de la aperarea projectului de resolutiune, pe care in fine lu-susternu D. dep. E. M. totu in siedint'a d'in 24 noemv. 1868.

Apoi cari d'intre deputatii ardeleni au aperat prin vorbiri său prin votare projectul de resolutiune, si prin acest'a independint'a patriei loru, i sciu cu totii, dara se scie apoi si ace'a, ca DD. deputati Alessandru Bohatielu si Cav. de Puscariu au recunoscutu legalitatea legii de uniune de la a. 1848, de si ambi au luat parte la memorabil'a adunare natiunala d'in 15 maiu, si au deputu si acelu jurnamentu sacru in care se cuprinde si urmatorul pasaj: „juru că nu voiu lucră nice odata in contra drepturilor si a intereselor

natiunei romane!“ — De altintre de e uniu-nea cea fatala de la 48. in interesulu natiunei romane? nu vreau la locul acest' nice să intarescă nice negu, si un'a si alt'a o aflu de totu de prisosu, pentru că natiunea s'a dechiaratu in privint'a acéastă destulu de chiaru atâtă in 48. cătu si de atuncea in coce la tota ocazie. — Lasu cele mai prospete, si voiu se me provocu singuru la diu'a d'in 16 maiu 1848. Eca ce strigă atuncea repusatului Episcopu Lemenyi poporulu candu S. sa se apropiă de campulu libertătii: „Să nu face-ti unire cu tie'r'a unguresca! să nu ne vindem u tier'a Maria ta!“ — Totu asiè striga, si unde nu i este ertatu a strigă, simte poporul si in diu'a de adi, si cutesu a dîce: că totu asiè au simtîtu numai au lucratu alimintre — si deputatii romani ardeleni de la diet'a espirata a Ungariei. De căte ori — si astă s'a intemplatu nu odata — a fostu vorba de uniune, totu de-auna si toti — afara de Hosszu — au dechiarat-o de nelegala, nevalida si cea mai periculosa pentru natiunea romana.

Despre alu 2-lea deputatu alu Fagarasiului M. Papp de Gideanu amu se insemnă, ca domni'a sa a lipsit de la dieta candu s'a pertractatu projectul de resolutiune, avendu gâlci (de uniune?)

Vinu acum'a la fu'g'a unor deputati romani d'in diet'a. E adeveratu, si acésta nu o nega nimene, că cei mai multi deputati romani, si inca nu numai cei d'in Ardealu ci si cei d'in Ungaria, dupa primirea projectului de lege pentru uniune, parte au parasitul Pest'a, era-si altii mai remanendu acolo — neci au mai luat parte la desbaterile dietali pentru că asiè s'a fostu intielesu si statoritu in conferintia, si asiè nu are dreptu D. Cav. de P. a li inpută „că au fugit d'in dieta!“ si apoi a se laudă pe sine, că singuru aru fi aperat interesele sale, vreamu se dîcu: natiunale. — Nu Dle Cav. de P., dreptul a acestu-a nu ti-lu potu recunoscă nice odata, ma d'in contra, mi-eu libertate a te provocă pe onoreata de cavaleru, a revocă in celu mai d'antâiu numeru alu „Federatiunei“ ne-meritat'a insulta, ce ai facutu celorul-alti deputati romani in epistol'a cătra amică d'in Fagarasiu.

Unul d'in deputati fugari de la diet'a Pestana.

Cetatea de Petra, 1869.

Districtulu acestu romanticu si locuitu de Romani, in tempurile de fată — candu e vorba de reprezentarea nostra prin individi bravi si natiunalisti adeverati la viitor'a sesiune a dietei — ne fiindu representati in publicitate, *) mi-eu libertatea de a ve incunoscintia in căte-va cuvinte de spre miscamintele de aici.

S'ar pară că intrigele si incureturele machiavelistice, se tiese numai prin palatiurile si salonile cele de marmure a le cetătilor mari, ince si in districtulu acestu romanticu, departatul de lumea civilisata si incunguratul de baricadele muntilor Carpatini de o parte, dr' de alt'a de undele Someșului, inca si afla nutrementu.

In 11 l. c. pentru afacerile conscrierii alegatorilor fiindu congregatiunea extraordinară generală conchiamata prin v.-capitanul primariu D. Iosif Popu, intielegint'a romana, membrii camitelui de la sate s'a presentatul intr-unu numeru forte frumosu, precum si căti-va unguri acompaniatu de vre-o 2 romani buni (jó román.)

Si fiindu că adunarea d'in 15-a decembrie au decisu ca adunarea generală se decidea despu statuile in cauza alegorii deputatilor; adunarea generală d'in 11 ianuarie adeca cea mai recenta au fostu chiamata a decide tem'a acéasta; observandu că in legile d'in 1848 pentru Chioru chiar' n'au fostu desfute locurile de alegere.

Tem'a acésta au produs dispute infocate si conduse de interese private si mare parte demalitia, nevoindu man'a de Ungurasi condusi de amentiti romani buni (jó románok) a ne ertă se nesvatatumu despu stramutarea locurilor de alegere, au folositu tote argumintele malitiose si au miscatul tote petrele, ca locul de alegere d'in Remetea să nu se stramute la Sighetu-mare, unde toti romani voiau, ci să remana in loculu amintitul, unde fuseram de frati Ungurasi in 1865 batjocoriti si maltratati, si unde cugetau, că voru reies cu principiul loru egoisticu si cu candidatul loru necioplitul; ince barbat'a romanescă si-au ertatul bravur'a, reiesindu ou maioritatea voturilor Sighetu-mare.

D'in incidentulu acest'a se incepu malit'a invaderata

*) Va se dica in cea romanesca, pentru că in publicitatea magiara sunteti bine cunoscuti de „adresisti“ in favore capitanului magiaru. Dvostre ve isolati insi-ve si prin portarea ce documentati se pare că sunteti meniti a desminti pre romanii d'in alte parti. Dvostre ati datu posturi la omeni cari ve batjocurescu pentru că iati remunerata vătemanu prin acésta nu numai semtinu natiunala al Rloru dar' si moralitatea publica, (asiè d. e. Catona Miklós, a carui-a functiune de asesoru la tribunalul distr. este o insulta) apoi numai candu semtinu bine lovitorele parte oculta parte apriate a le acelui cameleoni nutriti de dv. veniti a ve plange inaintea publicitatii romane. Imbarcati-ve odata si investitii că numai candu ve veti portă ca adeverati romani atunci veti fi si adeverati patrioti. A imbla cu doi beni in trei puncte se pote mai usor ertă unui particular de casă unui districtu intregu si romanesc. De altintre ve salutam u de dienidu-ve a da semnu de viața romanesca, era pre dta, de coresp. te vedem bucurosu dar' cătu mai adeseori. Red.

si oculta a Ungurasilor, voindu a demustrain „P. N.“ si „H.“, că precum adunarea generală d'in 11 l. c. asiè si d'in 19, a acelei-a au fostu fortata prin v.-capitanul primariu Ios. Popu pentru interese private, apoi că membrii comitetului de la sate au fostu inbetati prin v.-capitanul primariu numai să-si pota realiză interesele private, voindu cu assertiunile aceste corespondintii anonimi d'in „Pesti Napló“ si „Hon“ — cari suntu nescari adunaru e ingrasati d'in sudorea Romanului — a dovedi in lumea larga că caderea loru numai prin inbetarea omenilor s'au intemplatu; ince aceste sunt numai scorniture, sunt minciuni si frase gole pentru seducerea opiniei publice. Arete-mi dar' cu numele anonimii corespondinti peindividul care au fostu bătu său inbetatul prin v.-capitanul primariu in adunările amentite, pan'atunci merita contemnarea Romanilor si ni dă ansa ca la alegerea venitoria a diregatorilor să ne ingrime de asemenei individi cari si-batu jocu de noi, să nu se mai ingrasia d'in sudorea nostra.

Vice-capitanul primariu Iosif Popu e unu individu meritatu de natiune si patria — doveda alegerea lui in doua randuri de ablegatu dietalul prin unanimu consensu; unu asemenei barbatu n're lipsa de incurcature, Dvostre buhe de nopte sub velulu anoniimitătii aveti lipsa de asemenei malitia.

Nu ve temeti de Domnedieu, nu ve aduceti aminte de trecutulu, candu Romanulu Chioreanu pentru fratiatet si contielegere au donatu cu posturi grase pe unii incarcerati si spandiuatorii ai Romanilor, si inca Dvostre iritati publiculu romanu? că v'au datu terenu platitu pentru batjocorirea lui? Nu ve aduceti aminte de... forte multe pentru cari aru debui să fiți pururea multiamitorii Romanilor Chioreni? au dora cugetati Dvostre că predominia fratilor Dvostre d'in alte comitate asupr'a Romanilor, v'au da terenu placutu si in Chioru? ba dieu nu, numai iritari d'aceste trebuesc si ve veti potè transplantă ori si unde, dar' in Chioru nu veti mai gasi adaptostu, asiè să-mi ajute Domnedieu!

Aceste am voitut a le inregistra pentru cunoscerea situatiunei nostre fatia cu Ungurasi d'aci, să veda lumea tolerantă a noastră pră lunga; numai atâtă voeșeu inca a mai aminti, că opinionea publică si increderea poporului Chioreanu se concentreaza pe langa anteluptatorii d'in 1861, adeca pre langa Iosif Popu si Vasiliu Buteanu, si sperămu cu tota siguritatea că voru fi cu aclamatii alesi de deputati pentru diet'a viit.

Ve voiu incunoscintia d'in candu in candu despre momentele cele mai insemnante d'in viața publică a districtului nostru.

C. M.

Romani'a.

Adunarea deputatilor.

Siedint'a de la Martiu 21 ianuarie 1869.

Dupa comunicările dilei d. G. Brateanu anuncia o interpelare d. ministru de resbelu, relativa la urmatorile: care sunt causele revocării misiunii franceze d'in Romani'a, si daca ne potem dispunsă de o misiune militară?

D. P. Buescu, desvoltantu interpelarea sa anuntata de Joia trecuta in privint'a studintilor de la facultate, pedepsiți de d. ministru de culte, d'in cauza că acel studinti au arsu o caricatura a „Scriniobului“, spune că saptul destinatii a doui profesori si darea in judecata a studintilor, este contr'a legii si chiaru o manifestare politica a dlui ministru de culte. Studintii de la facultate si doui profesori au credintu, că unu diariu ridicula printre caricatura unu simtiemntu natiunale si dupa dreptul ce are ori cine d'a si manifestă opinionele, ei au arsu ca manifestare acea caricatura care ridicula unu simtiemntu, si pentru acésta si-au alesu locul d'inaintea alterului lui Lazaru, propagatorul simtiemntelor natiunale. Ministrul a avutu cu atâtă mai pucinu dreptu a destitui p'acei doui profesori si a pedepsit pe studinti, cu cătu manifestarea loru s'a facutu intr'unu locu publicu pe bulevardu, d'inaintea Academiei. S'a vediutu mai de multu o circulara a unui ministru prin care se dicea profesorilor si studintilor să nu se occupe de politica; acea circulara era nedrepta, dar' ea celu putinu prevestea pe acesti-a, să nu se occupe cu politica pentru a nu-si perde pusetiunea pe candu ministrul actuala a destituitu pe doui profesori si a pedepsit pe studinti contra legii. D. ministru a destituitu p'acei profesori in virtutea unor article d'in legea instructiunii publice, cari nu se potu aplică de cătu la studinti, prin urmare legea a fostu violata, căci ea cere ca profesorii fia chiaru si numiti provizoriu, trebuea fi tramisi inaintea unui consiliu profesional, er' nu cum s'a facutu, inaintea unei comisiuni, in care si unu membru d'in consiliul superioru, tramisul de ministru. D. Buescu areta cari sunt penalităatile ce legea dă dreptul a se aplică studintilor si cum ministrul n'a voitut să aplice legea in acésta cestiune. D. Buescu areta inca o-data, că pedepsindu pe studintii cari nu erau culpabili de nici o crima, căci ei au facutu o manifestare natiunalu, ministrul a facutu o manifestare care este contraria acelui simtiemntu, si care va fi privita astu-felu de ori-cine. Dnulu Buescu desaproba cu totulu pertarea dlui ministru.

D. ministru de instructiune mai antâiu areta: că cestiunea nu este unde a pus'o d. Buescu, care i-a atribuitu, că nu intielege legea instructiuniei; că cei destituiti nu sunt profesori, ci numai nici suplinitori ai unor profesori titulari, cari au dobândit favorul de a se duce in strainetate conservandu si postulu si fiindu supliniti de alti doui profesori cu legea pe ditumitate; — de acăsi-a vorberce dnu Buescu si cari sunt si studintii. D. ministru apoi relata urmarea acelui saptu, in urma carui-a dsa a numit u comisiune alu care-a

raportu lu-citesce; adauge că destituirea acestor profesori e facuta dupa avisul consiliului permanent; că apoi a invitatu pe rectorele Universitatii să supuna casulu la apretiarea consiliului facultatii si acelui consiliu, recunoscendu că faptul e reprezentabil, a facut numai nisice admonitioni celor ce au participat fără a se exclude său a li se lăsă bursa.

D. G. Brateanu sustine că d. ministru a lucrat legalu.

D. Perioada Opranu dice că efectul ce i-a facut dusal darulu ce Scranciobulu a facut tieri de anul nou, prin ridicularea simtiemintelor nationale, este din cele mai ingrozitorie si cu aceasta ocasiune, Dsa crede că e nedemnă a se pedepsiti cei inocinti, că-ci nu numai că a fostu durerosu pentru natuinea intreaga ceea ce s'a vediutu, dar' e durerosu chiaru ceea ce se petrece in Camera, că adica in tiera si Cameră Romanescă, candu esu batjocure pentru natuinea romanesca, se mai gasesc inca omeni cari să rida! Tinerii dar' cari au luat parte la acea manifestare au spelatu, dupa dsa, o pete de pe intregă natuine. Daca o alta asemenea caricatura aru esă la lumina in care să se batjocure nu numai oamenii, dar' si iconele la care se inchina, ar fi ore natuinalu ca acea societate, ce se batjocuresc, să tacă? Se vorbesc de disciplina, dar' cum de se intielege disciplină candu e vorba numai de a lovi pe celu natuinalu? Disciplină e a se arunca marul discordiei? E disciplina de a se batjocuri totu ce e mai santu?

D. Cernatescu spune că cestiunea este regreteabile pentru că atinge simtiemintele unor (?) deputati, si pentru că i se dă o desvoltare prea mare, pe candu ea trebuie să fie tratata, in familia. Profesorii, dice, voiesc ca studentii, mai cu séma cei din facultate, să fie mai seriosi, să nu se faca unelele partitelor politice cari nu sunt totu-de-ună scrupulose in politică loru. De aceea profesorii au cerutu pe depeșirea studentilor, cari au avutu o portarea necuvintioasa. — Cu tote astea in privința studentilor si profesorilor destitui d. Cernatescu roga pe ministru, ca să imbandesca measurele ce a luat, că-ci trebuie a se tienă séma de junetia si de simtiemintele ei.

D. Primu ministru areta, că nu va face procesul unor diuare si aproba procedură ministrului cult. fiind legala.

D. I. Brateanu dice cum că atunci candu s'a otarit u se iè cuventul si-a adus aminte de proverbul stramiosesc „candu vrei să spuni adeverul să ai piciorul in scara“ (in scară de la siea) Si-a adus aminte de acestu proverb pentru că avea a spune adeveruri la mai multi si d. Cernatescu i-a inlesnit sarcină. Această cestiune dice că nu era pot de natura a fi radicata la tribuna adunării, si d. Buescu prin junetă sa pota a venită să pasioneze cestiunea. A regretat cuventul dlu Buescu de „neadeveru“ in se exemplu a infinitatii a supră deale, că-ci dice d. Brateanu nu sa aruncat mie aci in facia cuventului ca celu de „calomniatoriu“ tocmai de acei ce protesta acum Ministrul, urmează d. Brateanu, a credutu, că trebuie să aplică pedepsirea disciplinarii unor studenti ce au facutu ore care manifestare in se acea manifestare s'a facutu pentru unu simtiemintu natuinalu side aceea cestiunea se complica. Vedem cu placere ore cari schimbări in opinionea unor deputati in coa ce privesc liberitatea de actiune a studentilor si se vede că s'a lovitu, cum dice „Romanul“, de pragul de susu pentru a vedé pe celu de josu. Nu josu. Nu se va ocupă de dreptul său de nedreptul ministrului de a pedepsiti pe studenti, că-ci nu este nici profesore nici jureconsultu, ci se va ocupă numai de cestiunea de principiu, repetiendu inca o data, că casulu nu trebuia a se aduce la inaltimăea tribunei.

D. Bratianu vine apoi la faptul arderei caricaturei de studenti, si spune că acea caricatura nu numai că era ridiculă unu simtiemintu natuinalu, dar' inca ea era ca o afirmare a tootoru calomnielor ce se arunca de unele diuare, calomnie cari au indignat atât de multu simtiemintele d-lui primu ministru, in cîtu d-sa a dîsu că „va sdobi acele pene.“ D. primu ministru nu le va sdobi, dar' le va sci amuti prin fapte bune. Pentru că Romanii cei buni compatimesc si au bune simtieminte pentru Romanii de preste Carpati cari suferă greu, acele pene au dîsu că vorbi să luăm Transilvaniă, si caricatura in cestiune confirma acea calomnia si ridicula simtiemintul ce trebuie să avem pentru frati nostri. Aci nu mai era cestiune de partita, că-ci nu pota fi o singura partita romana care să n'aibă simtiemintă romane si care să-si bata jocu d-aste simtiemintă; asiă dar' studentii ce au arsua acea caricatura batjocoritoria pentru natuine nu s'a coborit in arenă luptelor politice, ci s'a tenu tu la inaltimăea unor simtiemintă natuinali ce sunt ale toturor Romanilor. Si eu, dice d. Brateanu, de asiu fi fostu studente celu mai puinu asiu si facutu acea ce au facutu studentii pedepsiți de d. ministru. Dar' mi se va dice de unu „te cunoscem“! Dar' continua d. Bratianu, chiaru si d. Cretescu candu studia la Parisu ca stipendistu alu guvernului romanu, se punea in capulu manifestărilor studentilor, intre care era și d-lui, in tote casurile candu se atingeau simtiemintele natuinalu romane. Prin urmare nu trebuie să uitămu simtiemintele junetei nostre si că la acea versta nu potem si atât de moderati ca la o versta mai înaintata... Astu-fel d' studentii nu s'a coborit in arenă luptelor politice si ministrului, cu tote că are drepturi de disciplina, si-a alesu reu ocașia d'a le exercită... si este in adevaru regreteabile că si-a alesu tocmai aceasta ocașie. Dlu Ionu Brateanu revine apoi asupra

missionii profesorilor d'a tienă pe studenti d'asupra luptelor politice si constata cu satisfacere că, după cum areta d. Cernatescu, profesorii sunt acum inspirati d'asemene simtiemintă, că-ci alta data ei singuri conduceau pe studenti in arenă luptelor politice. Terminandu, d. Brateanu mai areta că studentii, prin manifestarea loru, nu numai că nu s'a coborit in luptele politice, ci că s'a si tie-nutu la inaltimăea principiilor natuinali in cari trebuie să fie unite tote partitele si prin urmare, incoada este regreteabile că domnul ministru si-a alesu aceasta ocașie pentru a si esercita drepturile sale de disciplina si a-si manifestă credința sa că studentii nu trebuie să se amestice in luptele politice.

D. ministru de culte respunde că dsa a dîsu cum că in cestiunea de fată n'a gasită că este casu de opinioni său intentiuni politice, ci numai de disciplina; după dsa idea na-tuinală de a ne abstrage de la orice preocupatiuni politice si a ne ocupă de instructiune si prin urmare nu e locu de a i se acordă vr'o absolutiune d'in partea Camerei, că-ci de n'ar' fi aplicată penalitatea, de si ar' fi placutu dlu Brateanu, n'ar' fi placutu altoru-a.

D. Buescu areta că dnu ministru i-a atribuitu o calitate de lege adica că e profesor contră legii; dar' cine este culpabil, dsa să dnu ministru care aplica acea lege a instructiunii?

D. Prim-Ministru exprima parerea-i de bine că d. Buescu s'a mai linisit si se exprime mai dulce; i respunde dar' că nu dsa calca legea, lasandu-lu să fie si membru la comuna si profesore, că-ci acătă e trebă alegatorilor.

Se cere inchiderea discutiunii si puindu-se la votu se primește.

Se trece apoi la ordinea dilei, adica votarea bugetului ministeriului de instructiune publică.

Se votează intocmai după bugetu tote gimnasiale d'in tiera si după propunerea d-lui Eracle se votează si crearea unui nouu gimnasiu la Romanu pentru care să cere 4,000 lei noi anuale.

Dupa propunerea d-lui Chitău se votează in unanimitate de Camera crearea unei scole de comerciu la Craiova, pentru care se acordă 8000 lei noui. Totu d-o data se votează o propunere analoga a d-lui Gheorghiu pentru infinitarea unei scole de comerciu in Iasi.

(Estrusu d'in „Rom.“)

Varietăți.

* * (Aflinătate interesantă.) Unu industriari israelit u avără norocire a dobendu de nanasiu (tata de potecu) pentru nouu său nascutu pe escelentă si a dlu ministru Gorove. — Gratulăm la interesantă neamotenia.

* * (Ionu Brateanu ca posesor in Transilvaniă (?)) Impunere fortata a limbii ungurescă. „Reforma“ e inschintă d'in Sabiu, că unu romanu insemnăt d'in Transilvaniă e insarcinat a cumpără bunulu de la Drasieu pentru dlu I. Brateanu, — si că respectivul aru posiede dejă si sumă a recerută de 25,000 galbeni. — Ministeriulu unguresc de interne a esmisu ună ordonatiune către municipiile sasești, carea dispune, ca procesele verbali a comitetelor centrali, si raportele către ministeriu să se compuna esclusiv in limba magiară. — Circuspectiloru nostri confrati teutonici nu li va place acătă gratia unguresca, in se fructulu oportunității observate de sasiori n'au potutu remană. — Incepându e bunu, vom vedă cum va fi capetulu.

* * Raportulu d'in 25 l. tr. oficiolatului lui contumacialu d'in Schässburg (Transilvaniă) spune, că epidemia de vitea a eruptu de nou in comunele Bolhatia, Saca si Cladra, in cernu Petrei (Moldova).

* * Daună casinata defocu academiei ungurescă se urca la 12,000 fl., d'in sumă acătă asociatiunea magiară de asecurării va suportă 6,500 fl. Reparatiunile si amelioratiunile precaută, ce au a se face edificiului academiei, voru recere una erogatiune de 15,000 fl. v. a.

* * (In una minuta secunda) meciul face 1/5000', mușcă 5', pedestru 5¹/₁₀', camilă 6', venturile mai line 10', cele mai rapedi 12', caii birjarilor (fischeri) 12', chitulu 12¹/₁₀', naile accelerate cu ventrele 14', sană a trasa de tarandu (d'in goliu cerbilor) 25', locomotivulu 29', lunecarea pre ghiatia 36', paripulu angela 41', viforulu 50', balonulu aeriu 50', pétră aruncata cu potere mare 50', ogarulu 70', vulturulu 95', oceanulu 126', porumbulu 411', sunetulu pre langa 0° R. 1012', glontiulu de pusca 1599', una bombă de 25 pundi 2299', punctele ecuatoriale 2451', centrulu pamantului in giurul sorelui 4 miluri, radiu de sare 42,000 miluri, era schintea electrică 60,000 de miluri.

* * (Numiri mai prospete sub rosă.) Sunt numiti in functiune de inspectori scolari DD. Alessandru Budă, pentru cetatea-de-Petra, Mironu Romanu protosincelulu si Ioanu Papu protopopulu pentru comitatul Aradului. — Legea pentru instructiunea populară se pune in lucrare, precum se vede, numai prin căte-va numiri sporadice de inspectori si precum audiu acesti-a inca sunt numiti numai „qua“ inspectori, adeca interimalu si barbatii, cari au prospete de a fi alesi deputati. Dar' pentru ce nu se publica numirile? Astă este unu misteriu constituitional, dar nu pentru noi. (Urdicariu „Fed.“)

* * (Procesul principelui Carageorgescu, Trifcovici si Stancovici.) In 8 faură inainte de amiază s'a inceputu la tri-

bunalulu criminală d'in Pestă per tractarea procesului cont es-principelui Alessandru Carageorgescu, Pavelu Trifcovici si Filipu Stancovici. Celu d'antău e acusat, că ar' fi urtoriul primariu alu asasinării comise la 8 iuniu a. tr. in procesul de la Topcideru era cei d'in urma se tienu a fi es-principelui incriminat. — La tempulu său vomu raport mai detaiat despre acestu actu penal.

* * Diariul „Osten“ primă d'in Rusciucu scirea electrică, că cei patru metropoliti bulgari de la Viddinu, Philip Sof'a si Lovt'a au renunciatu de la demnitatea arciprestesca, pentru că nu mai voiesc a recunoște jure dictum patriarcului grecesc de la Constantinopol, si s'a alăturat memorandului, in care comitetele secrete ale bulgarilor au cerutu de la sultanul deplină autonomia a Bulgaria.

Necrologu. Teodoru Serbu

fostu septenvirul la tabă reg. după suferintele unei boala cronice de mai multi ani, in urmarea unei infecții, astă-di (9 faură) au repausat in Domnul. In cursul lungi sale vietie publice pline de activitate, ca avocat si ca demnitariu in functiuni politice si judecătoresc acestu onorabil barbatu s'a bucurat de stimă si respectul generalu, chiaru si d'in partea contrarilor săi de principie.

Adancu intristate familie carea gelesce intr' insulă pre preabunul sociu si respectivu pre fragedul parinte, Parintele celu d'in cernu să li mangale inimile loru cele indoiosate, era adormitul eternă fericire.

Fie-i tierină usioră!

Sciri electrice.

Bucuresci, 6 fevr. La dorintă principelui Carolu ministeriulu apelă la cameră deputatilor că are acătă incredere in elu său ba? Cameră respunse mai unanimu, că are deplina incredere in guvern, si astu-fel ministeriulu si-au retrasu de missiunea.

Bucuresci, 6 fevr. Guvernul respune cu ore-care resvera la interpellatiunea facuta in cauza rechiamării missiunii francese. Dupa acătă se primă propunerea lui Georgiu Brateanu, ca cameră să esprime regrețările pentru rechiamarea missiunii francese; cei d'in estrema au votat contra.

Bucuresci, 7. fevr. Foi'a bulgara „Narodnost“ demintiesce faină că notabilitățile bulgare aru fi indreptat conferintei d'in Parisu vreuna adresa. Vointă poporului esto a sustină Memoriul d'in 1867; dorintele, ce se abatu de la acelu-a, sunt mistificate si straine, originea loru nu este natuinala.

Berolinu, 8. fevr. Domnitorul Mutenegrului principale Dolgorucki, insotită de ajutantul tiarului Russiei, sosi si va petrece aici siese dile.

Parisu, 8 fevr. „Agence Havas“ scrie: Ministeriulu Greciei inca nu e constituit; e verosimil, că Zaimisu va compune nouu cabinetu, fiindu-ca acestu-a crede a fi una combinatiune favoritoria acceptarea declaratiunii conferintei. Walewsky avea să parasescă inca eri Atenă; in se nu se scie, ore prolongă-se-va terminulu său ba, că ci conferintă a tiene adi siedintia.

Sirupu albă de erburi pentru Peptu de Hoffmann Dr. in Medic.

Preparatul meu dieteticu pentru alinarea durerilor este cunoscutu in tota lumea si se intrebuintă cu sucesu in contrătul bolezilor catarale (guturialu) regușie, tusa, intocnare, imbalare, mancarinie, doreri de grumadiu si resfârșirea grea (asma). Pentru ca onor. publicu să nu fie inselat prin contrafactiuni, binevoiesc a reflectă la sigilu, eticheta, firma si la instructiunea alaturata pentru intrebuintarea medicamentului.

Hoffmann Dr. in Med.

Pentru Brasieu se află in depositu butelie de căte 2 fl., 1 fl si 1/2 fl. v. a.

la Dl. I. B. Popoviciu comerciant.

1-3

Proprietariu, redactoru respunditoru si editoriu:
ALESANDRU ROMANU.